

Beszámoló az MTA Pedagógiai Bizottsága Neveléstörténeti Albizottsága 1993. évi tevékenységéről

Az Albizottság 1993. június 9-i ülésén külső meghívottak (*Szövényi Zsolt*, MKM osztályvezető, *Ballér Endre* egyetemi és *Bollókné Panyik Ilona* főiskolai tanár) részvételével és közreműködésével megvitatta és elfogadta a pedagógusképző intézményekben folyó neveléstörténeti oktatással kapcsolatos albizottsági Állásfoglalást. Az Állásfoglalást megjelentettük a Neveléstörténeti Tájékoztató 1993. évi 4. számában, illetve eljuttattuk az illetékes szervekhez és intézményekhez.

Az 1993. évi regionális neveléstörténeti konferencia színhelye Debrecen (DAB-Székház) volt. (XI. 12.) A konferencia szervezésében és rendezésében közreműködött a DAB Neveléstudományi Munkabizottsága, a KLTE Neveléstudományi Tanszéke, az MPT Neveléstörténeti Szakosztálya, illetve más helyi szervezetek, intézmények. A felolvasó ülés áttekintette a kelet-magyarországi régióban folyó iskolatörténeti kutatásokat. A KLTE Neveléstudományi Tanszéke által irányított iskolatörténeti kutatócsoport harminc éves tevékenységét és regionális eredményeit *Bajkó Mátyás* professzor, a kutatócsoport vezetője ismertette. Az előadások – térben és időben egyaránt – tág határok között mozogtak.

A Magyar Pedagógiai Társaság Neveléstörténeti Szakosztályával közösen szervezett, hagyományos felolvasó ülés (XII. 8.) témakörei az alábbiak voltak:

- I. Állam, egyház, iskola a modern magyar közoktatás történetében.
- II. Évfordulók, események – 1993.

Az 1992. évi központi felolvasó ülés előadásai a Neveléstörténeti Füzetek 12. számaként megjelentek. Tervezzük az 1993. évi felolvasó ülés anyagának kiadását, és nem mondunk le az 1991–1993-as regionális konferenciák összegyűjtött kéziratainak (rezüméinek) megjelentetéséről sem.

Az OPKM által gondozott Neveléstörténeti Tájékoztatóban rendszeresen hírt adtunk albizottságunk tevékenységéről (a periodika szerkesztő bizottságának elnöke az albizottság elnöke).

Budapest, 1994. február 15.

Nagy Tibor s.k.
titkár

Kelemen Elemér
elnök

Ajánlás a neveléstörténet oktatásával és a neveléstörténeti követelmény- és vizsgarendszer kialakításával összefüggő kérdésekről

A Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának neveléstörténeti albizottsága a pedagógusképző felsőoktatási intézmények részére kidolgozott szakmai követelményrendszer(ek) figyelembe vételével megvitatta a neveléstörténet oktatásának jelenlegi körülményeit, és kialakította a képzési és vizsgakövetelmények folyamatba lévő kimunkálásával kapcsolatos álláspontját. A Magyar Pedagógiai Társaság neveléstörténeti szakosztályával közösen már korábban kidolgozott s 1992-ben közzétett Állásfoglalás alapján „Ajánlást” fogadott el, amelynek szövegét megküldi a Magyar Tudományos Akadémiának, a felsőfokú pedagógusképző intézmények illetékes testületeinek (akkreditációs bizottság; rektori, főigazgatói konferencia; szakmai tanácsadó testületek stb.), valamint az egyes intézmények és a neveléstudományi tanszékek vezetőinek. Az Ajánlás szövegét a szaksajtóban is közzétesszük.

Információk

Ajánlás

1. A neveléstörténet tanulmányozása és beható ismerete legyen elengedhetetlen feltétele a pedagógus-képesítésnek. Ezt az igényt nemcsak történeti hagyományaink, a neveléstörténet oktatásának a magyar óvónő-, tanító- és tanárképzés mindenkori tananyagában elfoglalt kitüntetett helye támasztja alá, hanem a társadalomtörténeti és a neveléstörténeti megalapozásban rejlő nevelő hatások: a szakmai tájékozódás igényessége és a hivatástudat elmélyítése. Az ellentmondó nemzetközi tapasztalatokból is számos érvet meríthetünk e felfogás alátámasztására.
2. Bár meggyőző érvek szólnak a stúdium alapozó (propedeutikus) jellege mellett, elképzelhetőnek és elfogadhatónak tartjuk a képzés záró szakaszában megvalósuló, szintetizáló jellegű oktatását.
3. A pedagógusok képzési követelményrendszerében pontosan meg kell határozni a neveléstörténeti követelményeket és a teljesítési módokat (szóbeli vizsga, dolgozat stb.) A követelmény- és vizsgarendszer, valamint a szakmai ajánlások kidolgozásában testületünk felajánlja közreműködését.
4. Az egyetemes és a magyar neveléstörténet arányának, a történet főbb tematikai csomópontjainak és alapvető követelményeinek meghatározásakor a pedagógiai szempontok elsődlegessége mellett hangsúlyozni kívánjuk – a hagyományos, olykor egyoldalú megközelítéseket meghaladó – „többszemponúság” és az interdisciplinaritás elvének, mindenképp a társadalomtörténet, a filozófia- és a művelődéstörténet, a történeti szociológia, a politika (politológia)-történet, a pszichotörténet, az intézmény- és problémátörténet stb. szempontjainak komplex érvényesülését.
5. A követelmény- és vizsgarendszer meghatározásakor – a pedagógusképzés egységének hangsúlyozása mellett – fontosnak tartjuk a neveléstörténet-oktatás céljának, funkciójának és tartalmának rugalmas, a pedagógusképzés különböző típusaihoz igazodó értelmezését és szabályozását. Ugyanakkor ki kell dolgozni az átjárhatóság elveit és intézményesített garanciáit.
6. A neveléstörténet oktatásában a szakterület sajátos témakörei mellett helyet kell kapniuk a helytörténet főbb mozzanatainak.
7. A történetiség szempontja érvényesüljön más szaktárgyak, mindenképp a szakmódszertanok (tantárgypedagógiák) oktatásában is.
8. A neveléstörténet hatékony oktatásának elengedhetetlen feltétele eszközrendszerének megteremtése, gazdagítása, mindenképp autentikus szövegközlések, szöveggyűjtemények, kézikönyvek, neveléstörténeti képeskönyvek, audiovizuális oktatóanyagok közreadásával, egyéb szolgáltatások megszervezésével.
9. Mellőzhető feladat a neveléstörténetet oktató tanárok felkészítése és továbbképzése előadás-sorozat, konzultációk keretében, valamint a posztgraduális képzés feltételeinek megteremtésével.
10. Mindezekből következően szükségesnek tartjuk a pedagógusképzés központi fejlesztő-kutató intézményének, s ennek keretei között a neveléstörténet-oktatás szakmai bázisának megteremtését – akár önálló intézmény, akár valamelyik pedagógusképző felsőoktatási intézmény (egyetem) szervezetében.

Budapest, 1993. november 15.

*MTA Pedagógiai Bizottsága
Neveléstörténeti Albizottsága*